

Kauppa- ja teollisuusministeriö

14.3.2006

Asia: Suomen Teollisoikeudellinen Yhdistys ry:n lausunto komission konsultaatioasiakirjasta koskien patenttijärjestelmän kehittämistä Euroopassa

LAUSUNTO

Kauppa- ja teollisuusministeriö on pyytänyt Suomen Teollisoikeudellinen Yhdistys ry:ltä ("STY") lausuntoa otsikossa yksilöidyn komission konsultaatioasiakirjan osalta. STY kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksensä asiassa ja lausuu seuraavaa.

Komissio on lähtenyt omassa asiakirjassaan määrittelemään patenttijärjestelmää yleiskysymysten, tiettyjä järjestelmiä koskevien kysymysten sekä muiden kehittämiskohteiden kautta. STY toteaa, että lähestymistapa on osittain ongelmallinen ja vastaa patenttijärjestelmää koskevan konsultaation kysymyksiin vapaammalla rakenteella.

Yleinen patenttijärjestelmän kehittäminen

Komissio on esittänyt patenttijärjestelmän kehittämiseen liittyviä kysymyksiä yleisesti, tarvetta patenttioikeuden aineellisoikeudelliseen harmonisointiin ja patenttien vastavuoroiseen tunnustamiseen. STY katsoo, ettei tarvetta patenttioikeuden harmonisointiin EU:n piirissä ole esitetty eikä komission tule edistää tämän suuntaisia tavoitteita.

Aineellinen patenttioikeus on harmonisoitu Euroopan patenttisopimuksen avulla ja kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat jäseninä sitoutuneet saattamaan sopimuksen säännökset voimaan alueellaan. Tämän vuoksi ei ole nähtävissä tarvetta harmonisointiin EU:n piirissä.

Patenttioikeuden tulkintaerot liittyvät patenttisopimuksen yksittäisten säännösten tulkintaan. Näiden tulkintaerojen poistaminen tulee tarvittaessa käynnistää uudistamalla ja täsmentämällä Euroopan patenttisopimuksen kyseisiä säännöksiä. EU-alueen sääntely olisi omiaan hajauttamaan patenttioikeuteen liittyvää päätösvaltaa ja antamaan yhteisöjen

tuomioistuimelle osittain tulkintavallan patenttioikeuden aineellisesta sisällöstä, vaikka yleistä patenttioikeutta ei olisikaan harmonisoitu EU:n puitteissa. EU:n toimielinten toiminta eri säädöshankkeissa ei ole ollut omiaan herättämään luottamusta EU:n puitteissa tapahtuvaan patenttioikeuden harmonisointiin.

Eri patenttivirastojen työn vastavuoroista tunnustamista ei tule myöskään edistää EU:n piirissä, koska tällä järjestelyllä voitaisiin saattaa voimaan sellaisia patenttioikeuksia, jotka eivät vastaa kansallista tulkintatraditiota patenttisopimuksen säännöksistä. Patenttivirastojen työn rationalisointi tulee suorittaa EPO:n puitteissa. Tällöin voidaan pyrkiä parantamaan eurooppalaisen patenttijärjestelmän tehokkuutta verkottumisen tai alihankinnan avulla. Tässä yhteydessä tulee huolehtia siitä, että yhteistyöhön osallistuville patenttivirastoille asetetaan mitattavat laatuvaatimukset, joiden täyttyminen ja säilyminen on säännöllisessä seurannassa. Mikäli tehtyjen toimenpiteiden taso alittaa tarkastuksen yhteydessä sovitun laatutason, tulee tämän johtaa myös yhteistyön päättymiseen ennen kuin mahdolliset puutteet on korjattu.

Yhteisöpatentti ja Eurooppapatentteihin liittyvä oikeudenkäyntijärjestelmä

Yhteisöpatenttiasetusehdotus tulee hyväksyä vain, mikäli se tarjoaa jotakin lisähyötyjä suhteessa olemassa oleviin suojausvaihtoehtoihin. Toisaalta hyväksyttäessäkin yhteisöpatentilla ei saa asettaa nykyisten suojausvaihtoehtojen käyttämiselle rajoituksia tai esteitä. Yhteisöpatenttiasetusta ja siihen liittyvää tuomioistuinjärjestelmää tulee tarkastella kokonaisuutena.

Patenttien suojaamismahdollisuuksia ja niiden kehittämistä tulee tarkastella erityisesti patentin hakijoiden näkökulmasta. Yhteisöpatenttijärjestelmän tuottamat lisähyödyt voivat konkretisoitua silloin, jos suojaus on saavutettavissa helpommin voimaan koko EU-alueella kuin nykyisillä menettelytavoilla. Verrattaessa Eurooppapatentin käyttämiseen, merkittävä ero voi syntyä ainoastaan käännösvaatimusten osalta. Tämän vuoksi yhteisöpatenttijärjestelmän tulisi toimia pelkän englannin kielen varassa ilman muita käännösvaatimuksia. Vastaavasti patenttiin liittyvien oikeusvaikutusten alkaminen voitaisiin kytkeä patentin kääntämiseen loukkaajan kotipaikan tai loukkauksen toteutumisaikaa viralliselle kielelle. Tällöin patenttijärjestelmän huomioisi myös kolmansien oikeussuojan.

Patenttijärjestelmään osalliset tahot pystyvät toimimaan englannin kielen varassa. Tästä on osoituksena muun muassa nykyinen Eurooppapatenttien rekisteröintijärjestelmä.

Lisäksi tekninen kehitys etenee pääosin englanninkielisten patentti- ja tiedejulkaisujen varassa. Useimpia patenteja tai teknisiä julkaisuja ei koskaan käännetä vähemmistökielille eikä patenttijulkaisuilla ole enää aikaisempaa merkitystä teknisen kehityksen edistäjänä kuin aikaisemmin.

Tuomioistuinjärjestelmän kehittämisen osalta STY yhtyy eduskunnan lakivaliokunnan 17.5.2002 antamassa lausunnossa LaVL 8/2002 – U 54/2000 esitettyihin kannanottoihin. Ylikansalliseen patenttien rekisteröintijärjestelmään tulisi liittyä sellainen tuomioistuinjärjestelmä, joka sisältää ainakin ensimmäisessä asteessa hajautettuja piirteitä ja hyödyntää kansallisia resursseja. Tällaisen mallin on turvattava oikeuden saavutettavuus kansallisella tasolla. Lisäksi kieliregimissä tulee ottaa huomioon pienten kielten asema.

Edellä mainitut tuomioistuinjärjestelmään liittyvät kommentit tulee ottaa huomioon paitsi yhteisöpatenttituomioistuimen, myös Eurooppapatentteihin liittyvän tuomioistuinjärjestelmän osalta.

STY katsoo, että kauppa- ja teollisuusministeriön tulisi olla aktiivinen patenttijärjestelmän kehittämisen osalta ja antaa myös Suomen osalta kommentit komission patenttikonsultaatioon. Edellä mainitut näkemykset ovat linjassa eduskunnan myöntämien aikaisempien neuvotteluvaltuuksien kanssa ja toimivat suomalaisten yritysten ja patenttialaa edustavien muiden tahojen eduksi.

SUOMEN TEOLLISOIKEUDELLINEN YHDISTYS ry

Helsingissä maaliskuun 14. päivänä 2006

Eeva Hakoranta

hallituksen puheenjohtaja

Cc: Eduskunnan talousvaliokunta